

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

NEMZETISÉGI ÜGYEKÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII-EJMCS/10/2 (2025)

MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2025. DECEMBER 10. 10:00 ÓRA

Helyszín: 1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 22/C. I. emeleti tárgyaló

Időpont: 2025. december 10. 10.00 óra

Tárgy: Nemzetiségi Ügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

1.napirend: A nemzetiségpolitika aktualitásai

Előadó: dr. Fürjes Zoltán egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár, Miniszterelnökség

Helyettes Államtitkár Úr köszöntötte a résztvevőket és sajnálattal állapította meg, hogy több nemzetiség képviselője nem jelent meg. A napirendet, annak ismertetése után, a résztvevők elfogadták.

Október 10-én elhunyt Kreszta Traján román nemzetiségi szószóló. Az Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségek Bizottságának a román nemzetiségi szószóló tagja volt a bizottság 2014-es megalakulása óta, valamint a Közoktatási, Kulturális és Egyházügyi Albizottság elnöke két cikluson át. 1994-1998 között a Magyarországi Románok Országos Önkormányzata elnökségi tagjaként, 1999-től 2014-ig pedig elnökeként dolgozott.

A nemzetiségpolitikai támogatások mértéke 2010-hez képest hatszorosára növekedett. Külön pozitívum, hogy ez egy folyamatos növekedést jelent, amely a Kormány elkötelezettségét mutatja a nemzetiségek felé. A nemzetiségi identitás megőrzéséhez elengedhetetlen a

köznevelés fejlesztése, erre a területre kiemelt figyelmet fordít a Kormány. 2010-ben 12 nemzetiségi iskola volt, 2025-re ez a szám 112-re nőtt, 2500 pedagógussal és 20 ezer diákkal, ami közös siker a nemzetiségi önkormányzati fenntartókkal. Ez a munka tovább fog folytatódni.

A nemzetiségi oktatást, nevelést végző pedagógusok nemzetiségi pótléka az elmúlt években folyamatosan emelkedett, ennek mértéke 2020-tól már 40%. A pótlék differenciálásával a jogosultak köre is kiterjesztésre került. Magyarország Kormánya 2024. január 1-jétől a nemzetiségi pedagógusok bérét átlagosan 32,2%-kal, 2025. január 1-jétől pedig további, átlagosan 21,2%-kal megemelte.

A Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj esetében 2021 szeptemberétől kibővült az ösztöndíjasok létszáma. Középfokú iskolánként a korábbi 4 tanuló helyett akár 12 tanuló is részesülhet ösztöndíjban. 2011 és 2025 között 7 nemzetiség 521 tanulója részesült több mint 400,5 millió forint értékű ösztöndíjban.

Magyarország Kormánya – a villamos energia és a földgáz értékének jelentős mértékű emelkedése miatt – máig több mint 3 milliárd 200 millió forint energiakompenzációs támogatást nyújtott a nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott köznevelési intézmények részére.

A nemzetiségi színterek is épülnek, bővülnek. 2010 óta 1571 beruházás került támogatásra 3 milliárd forint összértékben. Ez a szám nem tartalmazza a kiemelt, befejezett nemzetiségi projekteket.

Ilyen kiemelt, befejezett projekt például a biatorbágyi Ritsmann Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola 2,7 milliárd forint támogatású építési beruházása.

A folyamatban lévő projektek közül kiemelhető például a Budapest, Rákóczi út 57. szám alatti Szlovák Kulturális Központ (támogatás összege: 2,2 milliárd forint), vagy a Görögség Háza építése (támogatás összege: 290 millió forint).

A nemzetiségi utónévtárakkal kapcsolatban új szabályozás jelent meg. A korábbi gyakorlat az volt, hogy a nemzetiségi utónévtárakat a nemzetiségi önkormányzatok tették közzé. A nemzetiségi utónévtárakat ezentúl a kulturális és innovációs miniszter fogja miniszteri rendeletben kihirdetni a nemzetiségi önkormányzatok javaslata alapján.

2.napirend: A Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó új biztoshelyettes hivatalának bemutatkozása

Előadó: dr. Kiss Balázs osztályvezető, Alapvető Jogok Biztosának Hivatala

Az új biztoshelyettes november 4-én lépett hivatalba, ő sajnos korábban egyeztetett hivatali programja miatt az ülésen nem tud részt venni. A nemzetiségi közösségek képviselőivel már felvette a kapcsolatot és személyesen is találkozik velük.

Az ombudsmanhelyettes ellenőrzi a nemzetiségi jogok érvényesülését és a lefolytatott vizsgálatokról beszámol a nyilvánosságnak. Az ellenőrzést és a beszámolást egészíti ki a kapcsolattartás. A 2024-es évben 253 ügy érkezett a Nemzetiségi Biztoshelyettesi Titkárságra. Az ügyek 75%-a a roma közösségeket érintette (diszkriminációs ügyek, egyedi problémák), 25%-a pedig a klasszikus nemzetiségi jogok érvényesüléséhez kapcsolódott. A klasszikus nemzetiségi ügyek fele nem egyedi, hanem olyan ügy volt, amely valamilyen átfogó nemzetiségi jog érvényesülésének átfogó problémájára világított rá.

A beadványok többsége Budapestről vagy Pest vármegyéből érkezett, vidékről pedig a roma lakosság által sűrűbben lakott területekről (Hajdú-Bihar, Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyékből). A leggyakoribb esetek a lakhatási-szociális ellátással kapcsolatos problémák, a nevelési-oktatási kérdések (szegregáció, iskolai bántalmazás, nemzetiségi oktatás megszervezése), a büntetőeljárással kapcsolatos panaszok, származáson alapuló diszkriminációs helyzetek, ukrán közösséget érintő diszkrimináció, gyűlöletbeszéd, valamint az önkormányzati jogok érvényesülése.

A 2024-ben kiadott öt darab elvi állásfoglalások és közös jelentések többsége valamilyen szegregációs helyzetre hívta fel a figyelmet (tömegközlekedés elégtelen volta, nemzetiségi óvodai ellátás megszervezése).

2024-ben 10 nemzetiségi önkormányzati választással kapcsolatos panasz érkezett az ombudsman helyetteshez.

2024-ben a kulturális jogok területén zajlott vizsgálat, ennek eredményeként 2025-re készült el az az elvi állásfoglalás, amely a nemzetiségi jogok érvényesülését mutatja be a muzeális intézményrendszerben.

Kisebb számban érkező, de jelentős ügyek továbbá a névhasználatot érintő esetek.

Hartyányi Jaroslava (Magyarországi Ukrán Kulturális Egyesület) elmondja, hogy a civil szervezetek nehéz helyzetben vannak. Az Országos Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat törvényellenes működése kapcsán levelet írtak az illetékes kormányhivatalnak és az ombudsmannak is. A beadványt újra el fogják küldeni az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalához. Az orosz-ukrán háború miatt ukrán személyeket ért bántalmazások sajnos nem zárultak le, sokszor gyerekek is áldozatai a helyzetnek. Kéri, hogy az ombudsman vegye komolyan az ilyen jellegű beadványokat és azok eredményéről tájékoztassák az ukrán nemzetiséget és szervezzenek személyes találkozót is velük. Hangsúlyozza az igazgató kiállását is az ilyen jellegű ügyekben.

Dr. Kiss Balázs osztályvezető (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala) válaszában elmondja, hogy az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala által vizsgált ügyek nem iskolai bántalmazással kapcsolatosak voltak. A Hivatal minden ügyet alaposan kivizsgál.

Dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár hozzáfűzi, hogy pozitív példák is vannak, amelyeket gyermekei révén maga is tapasztal. A Magyar Kormány nemzetiségi politikájának fő eleme az, hogy a Magyarországon élő nemzetiségek nem érezhetik, hogy Magyarország és az anyaország között milyen a kapcsolat. Az ukrán közösségnek már három iskolája van hazánkban.

3.napirend: A 2025. évi nemzetiségi pályázatok tapasztalatai

Előadó: Kárpáti Árpád igazgató, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. a roma közösségen kívül kezeli a nemzetiségi pályázatokat. A nemzetiségi pályázatok keretösszege a 2015. évi 320 millió forintról 2025-ben 1 milliárd 300 millió forintra nőtt. 2025-ben 2.876 darab pályázat érkezett be, ebből 1.789 pályázat lett nyertes és 1.772 pályázat tekintetében került megkötésre szerződés és kifizetésre a támogatás.

2025-ben javultak a civil szervezetek bíróságnál nyilvántartott adatai (bejegyzett képviselői időtartama, számviteli beszámolók teljesítése).

2023-tól van lehetőség fellépő ruha és hangszer vásárlásra pályázni, erre háromszoros az igény a keretösszeghez képest.

A kicsit magasabb pályázati díj szerencsére nem vetette vissza a pályázati kedvet.

Az EPER rendszert felváltó NIR használatával kapcsolatban továbbra is jók a tapasztalatok.

Az egyszerűsített elszámolás nagyon jó lehetőség, amit a pályázók többsége ki is használ.

Szigorúbb lett a lejárt határidejű pályázatok elszámolásának figyelembevétele.

A pályázók egy része nehezen választja szét az alapl működést (rezsi, bérek, kommunikáció költségek, közgyűlések, csapatépítés) és a programköltségeket.

Kevés a kreatív, innovatív és a fiatal generáció érdeklődésének megfelelő pályázati tartalom.

Sokszor a nemzetiségi tartalom nem pontosan kidolgozott, gyakran teljesen hiányzik. Sok pályázó felületes, nem olvassa el a kiírást és az útmutatót.

A 2026. évi pályázatok már lezárultak. A nemzetiségi kulturális kezdeményezéseknél 4 altéma van, ide tartozik a fellépő ruha és hangszer beszerzés is 60 millió forintos keretösszeggel.

Az energiahatékonysági beruházások pályázata kibővült eszközbeszerzésekkel is (pl. bútor, tartós használati cikkek).

2026-ban a német nemzetiség elhurcolásának 80. évfordulója alkalmából emlékhelyek felújítására is lehet pályázni, erre eddig 37 pályázat érkezett.

Ispánovity Éva (Magyarországi Horvátok Szövetsége) kérdezi, hogy az egyszerűsített elszámolás ellenőrzése hogyan fog történni.

Kárpáti Árpád (igazgató, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.) elmondja, hogy meg kell csinálni ugyanúgy az elszámolást, mint eddig, csak nem kell benyújtani.

Kramarenko Viktor (Országos Ruszin Önkormányzat) nagyon pozitív tapasztalatokról számol be a pályázati eljárás és beszámolás kapcsán. A pályázati eljárásoknál a szakértők segítségét szeretné felajánlani.

Klausz Karolina (Identita Szlovák Egyesület) hozzáteszi, hogy a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. munkatársai nagyon segítőkészek voltak, köszöni ezúton is segítségüket.

A fenti tapasztalatokat **Hartyányi Jaroslava (Magyarországi Ukrán Kulturális Egyesület)** is megerősíti. Kéri, hogy a támogatások megállapításánál vegyék figyelembe a pályázó szervezetek megalapításának idejét és az általa ellátott feladatok mennyiségét.

Dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár kiemeli, hogy sajnos nincs olyan pályázati eredmény, amellyel mindenki elégedett lenne. 2-3-szoros túljelentkezés esetén sajnos mindig lesznek olyanok, akik csalódottak, de természetesen nyitottak a párbeszédre.

4.napirend: Egyebek

Héjj Rita nemzetközi referens beszámol arról, hogy az Európa Tanács Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájának Szakértői Bizottsága monitoring látogatásra érkezett Budapestre 2025. május 30-án. A Szakértői Bizottság által összeállított jelentés és a benyújtott magyar országjelentés kapcsán összegző jelentés készül Magyarország kisebbségpolitikájáról, amelyekre figyelemmel az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága határozatban ajánlásokat fogalmaz majd meg. A határozatot a Helyettes Államtitkárság közzéteszi majd, illetve elérhető lesz az Európa Tanács honlapján is.

Kramarenko Viktor (Országos Ruszin Önkormányzat) szeretné megdicsérni a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárságának munkáját és segítőkészségét.

Klausz Karolina (Identita Szlovák Egyesület) kiemeli a Nemzetiségi Tanulmányi Ösztöndíj és a nemzetiségi táborok támogatásának fontosságát, amellyel a fiatalokat lehet megszólítani.

Egyéb kérdés, észrevétel hiányában Helyettes Államtitkár Úr megköszönte a részvételt és berekesztette az ülést.

Készítette: dr. Tollas Orsolya vezető-kormányfőtanácsos, Emberi Jogi Munkacsoport, IM

Jóváhagyta: dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár